

Myslбек Josef Václav

sochař čes. Bronzová jízdecká *socha sv. Václava* vystavena r. 1909 na vynikajícím místě v Mezinárodní výstavě umělecké v Mnichově. Pomník měří s koněm od plinty ke hlavě přes sedm metru, pobočně figury: sv. Prokop, sv. Ivan, sv. Lidmila a sv. Anežka (z nich sv. Lidmila je hotova) jsou přes 3 metry vysoké. Pro novou přístavbu dvorního hradu ve Vídni provedl **M.** dvě *dekorativní sousoší*, dále pro Pantheon v Museu království Českého *portrait Josefa Hlávky* (jehož medaillon tolikéž provedl), nejvyššího zemského maršálka *Jiřího knížete z Lobkovic a Frant. Lad. Riegra*, dále *portrait barona Vojtěcha Lanny a medaillonu Jindřicha Fügnera*, prvního starosty Sokola pražského, a *Miroslava Tyrše* pro pražského Sokola. K hojným vyznamenáním doma i za hranicemi přidružilo se r. 1905 jmenování doživotním členem panské sněmovny říšské rady, kdežto r. 1909 král. hlav. město Praha udělilo **M**-ovi zlatou medaili. R. 1901 vyšlo nákladem grafické společnosti »Unie« v Praze souborné dílo »Josef V. **M.**«, fol. se 37 uměl. listy a 40 autotypiemi v textu, pořízeném prof. Mádlm. Dílo to vyšlo též německy u Twietmeyera v Lipsku.

1909, Tá.: Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí, Praha, str. 982

sochař český (* 21. července 1848 v Praze). Začátky **M**-ovy byly trudné; mládí jeho a první léta mužná spadají do doby největší ztrnulosti a chudoby pražského života uměleckého. Nebráněno mu, když chtěl být sochařem, ale dal se na dráhu uměleckou s vědomím, že jest odkázán jen sám na sebe. Učil se u Seidana, potom krátký čas pracoval pod vedením Levého. Tehdy byl **M.** již tak dalece mocen prostředkův svého umění, že vliv uzavřeného mistra ho docela minul. Hned první práce, s kterými na veřejnost vystoupil model k *pomníku Čechův u české studánky v Gräfenberku* na výstavě Krasoumné jednoty a modely *dvou postav* nad postranním portálem Národ. Divadla (1872) - jevily překvapující samostatnost uměleckého citění. Více ještě soška *umírajícího Žižky*, o rok pozdější (1871) model *Šárky* a konečně skizza pod názvem *Apotheosa*, 1873 v salonu Lehmannově vystavená. V těch bylo již nad pochybnost zřejmo, že jsou to díla zcela nevšedního talentu, v němž pod vlivem velkého umění Josefa Manesa kvasí se individualita plná samorostlé síly. První postavy **M**-ovy, tíhnoucí k národní rázovitosti v směru typického ideálu Manesova, byly ovšem v tvarech těžké a nevytříbené, však i v Šárce a tím více v Apotheose bylo v zárodku obsaženo, co později se vyvrcholilo v jeho skupinách mostních, i heroický silný tón, kterým se lišil od vzoru svého, i to, co od něho v sebe pojal i co svého připojil. Při tom cítil mladý **M.**, čeho se mu nedostává pro vytříbení formálního citu a technické hotovosti. Nechtěl a nemohl toto vytříbení hledati při antice, za to tím ochotněji dal se unésti obdivem pro díla soudobé plastiky francouzské, tehda na vrchle svém se octnuvší. Seznámiv se s nimi po prvé jen prostřednictvím reprodukcí, poznal vnitřní příbuznost s dramatickou silou výrazu, malebnou živostí akce, vnitřní pravdou a formální ujasněností, kterou z nich vycítil. Tím silnějším dojmem působilo na něj moderní francouzské sochařství, když o světové výstavě 1878 měl příležitost poznati je přímo. Bezprostředním výsledkem těchto dojmů byl model k *náhrobku*, který pracoval v l. 1878 až 1879. V mramoru proveden je tento sarkofág s truchlící postavou ženskou majetkem Městského musea pražského. Záhy po té octl se **M.**, když konečně i četnější objednávky mu poskytly možnost nepřetržitého rozvoje, v popředí uměleckého ruchu domácího. Když u něho potom objednan model *Zižkova pomníku* a když brzy po té (1881) si dobyl první ceny v soutěži o *skupiny na mostu Palackého*, stalo se jméno jeho u nás známým i mimo onen užší kruh soudruhův a znalců, kteří kromobyčejný talent **M**-ův rozpoznali hned v prvních pracích sotva dvacetiletého jinoha. Brzy potom dostalo se **M**-ovi i uznání ciziny, které, vzavši vznik při úspěchu sochy *Oddanosti* ve Vídni (cena Reichlova), přineslo **M**-ovi r. 1887 za *sousoší sv. Josefa* Mention honorable v Paříži, o rok později první zlatou med. v Mnichově (*Oddanost*) a stříbrnou státní ve Vídni (*Lumír a píseň*), potom zase zlatou med. v Berlíně; r. 1900 přidružilo se k nim vysoké vyznamenání zlatou med. z výstavy světové (*Pomník kardinála Schwarzenberka*). Rok. 1380 počínaje byl **M.** stále zaměstnán, a to šťastně úkoly tak různého druhu, že velké nadání jeho na nich se mohlo vyvinouti všestranně. Bylo mu tak po sobě a vedle sebe řešiti sochy a skupiny dekorativní, relief plochý a haut relief, sochy náboženského a mytického podkladu, allegorie i podobizny, bylo mu pracovati pro pískovec, mramor, bronz i drahý kov. Déle dvaceti let je **M.** takto neustále v napjetí tvůrčí činnosti, ač od roku 1885 i učitelské působení (sprvu na c. k. uměl.-prům. škole, potom na akademii) zabírá mu část času. Tato činnost jeho působila nepopíratelným vlivem na vývoj zas nové generace sochařské, vtisknuvši aspoň počátkům mnohých ze žáků **M**-ových zvláštní pečet. - Uvádíme níže čelnější díla **M**-ova v pořadu chronologickém. Kdo činnost **M**-ovu sledoval, poznává, jak na každém novém úkolu téměř jeho individualita vnitřním popudem se vyvíjela. První perioda jeho tvoření - pokud tvůrčí činnost při vši expansi jednolitou na fase lze rozdělovati - je vyplněna snahou po hledání plastického výrazu pro typus národní, v druhé přistupuje k snaze této vytříbení formální mluvy a prohlubování výrazu vnitřního i zevního a napořád svědomitější studium přírody. Charakteristiku individuality tak mnohostranné nesnadno lze několika slovy v jedno shrnouti. **M.** tvoří na základě nejpodrobnějšího a nejsvědomitějšího studia přírody (z jeho studií v tom směru budete zvláště připomenuti studie koní pro jezdeckou sochu sv. Václava), modeluje tvary těla s malebnou živostí a reálností, ale skutečnosti nikdy nekopíruje. Ve formové mluvě jeho je síla a přirozená ušlechtilost vyzdvižena k zvláštní potenci, ani v ženských postavách jeho, v díle jeho ostatně vzácných, není hledaného půvabu. Osobitým způsobem jsou akce a výraz v **M**-ových dílech soustředěny v pohybu a posunku, zkontrastovaně živých, kde povaha úkolu to připouští, v klid spoutány, kde to přispívá k dojmu. Kontura **M**-ova je vždy plna výrazu a života. Mocným činitelem pro dekorativní účinek jeho soch a skupin jest draperie, řasová rouch tu v mocných liniích vedené, onde kontrastem rozdrobenější, tu na plochách světlo zachycující, onde hlubokým stínům místa dávající. Kompozice **M**-ových děl je vždy výsledkem jejich vnitřní podstaty, jeví v účincích živě akcentované silhouetty a v důmyslném vyvážení hmoty odznaky skrz na skrz individuální. Široký tah, zvláštní koncepci **M**-ově, charakterisuje též jeho podobizny, které nikdy nemají rázu intimní nahodilosti, ale v souhlase s monumentálním určením (busta Palackého na průčelí jeho domu v Praze, Smetana a Kolár pro foyer Nár. Divadla, hr. Lev Thun a J. hr. Clam-Martinič pro budovu Říšské rady ve Vídni, Hlávka a j.) vyzdvihují v podobě zevních rysů povahu portraitovaných osobností. - Práce **M**-ovy, až na ty, které pro Vídeň byly provedeny, a na kopii Krista na kříži v kostele Sacré Coeur na Montmartru, jsou soustředěny v Čechách. Uvádíme čelnější z nich v pořadu chronologickém

(pokud ho lze zachovati při dílech sochařských, kde mezi prvním modelem a konečným provedením někdy je mezera několika let), pomíjejíce prvních prací již výše uvedených: Návrh k *pomníku srbského knížete Milana* (1873), model k *pomníku Žižkovu v Táboře*, *pomník náhrobní* pro p. Švagrovského (1878-1883), *pamětní deska pro J. Ev. Purkyně*, návrh na sochu *Žižkovu pro Čáslav*, *Kristus na kříži* pro hrobku Stupeckých na Olšanech, konkurenční návrhy na *sousoší pro most Palackého* (1888), *sochy a skupiny na městský chudobinec*, *pomník kněze Příhody* pro Domažlice, *modely soch na batustrádu Rudolfina*, *Oddanost* (1883-84), *Věrnost smýšlení* pro budovu parlamentu ve Vídni, *pomník Sladkovského* na Olšanech (1883-84), *sousoší Lumíra s písní* na most Palackého (1885), *relief Madonny* na hrobku Šebkovu na Vyšehradě, *sv. Josef s Ježíškem* pro hrobku ryt. Doubka (1886), soška *Mílka*, první model *jezdecké sochy sv. Václava* (1888, objednávka ministerstva vyučování), *sousoší Přemysla s Libuší* na most, *Kristus na kříži* pro hrobku bar. Ringhoffera (1890), návrhy na sochy *Hudby* (objedn. minist. vyuč.), *Záboj a Slavoj* pro most (1893), druhý a třetí návrh na *pomník sv. Václava*, *Ctirad a Šárka* na most Palackého (1895), votivní *pomník kardinála Schwarzenberka* (1898 dok.), *dvě karyatidy a lev* pro novou budovu České spořitelny, nový návrh na pomník sv. Václava s postavami svatých a světic, jub. *medaillon Randův* a j.

1901, Tá.: *Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopedie obecných vědomostí*, Praha

